

Ristijärven kunta

Tarkastuslautakunnan
ARVIOINTIKERTOMUS
vuodelta 2023

Tarkastuslautakunta 30.5.2024

RISTIJÄRVEN KUNTA

Tarkastuslautakunta

Ristijärven kunnanvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

1. Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivaltuudet

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) Valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Hallintosäännön 9. luvussa "Ulkoisen valvonta" 68 §:ssä on määritelty tarkastuslautakunnan tehtävät:

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on:

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.
- 2) huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla

2. Tarkastuslautakunta

Ristijärven kunnanvaltuuston valitsemat tarkastuslautakunnan jäsenet v.2023

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Arto Klemetti, puheenjohtaja	Arto J Tolonen
Hannu Hälinen, varapj. 8.11.2023 saakka	Olavi Oikarinen
Arto O Tolonen, varapj. 9.11.2023 lukien	Olavi Oikarinen
Taina Leinonen	Hanna-Leena Keränen
Marja Haapamäki	Anja Juntunen
Mikko Ylijukuri	Aune Halkola

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimii Arto Klemetti, varapuheenjohtajana Hannu Hälinen 8.11.2023 saakka, jonka jälkeen varapuheenjohtajana toimii Arto O Tolonen.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii palvelusihteeri Lea Lukkari.

Vuoden 2023 arviointia varten lautakunta on kokoontunut yhteensä viisi kertaa, joista 30.5.2024 pidetty kokous oli arviointikertomuksen allekirjoituskokous.

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyys:

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Arto Klemetti: varhaiskasvatuksen osalta
Jäsen Hannu Hälinen: opetustoimen sekä Ristijärven Vuokratalot Oy:n osalta

3. Tilikauden 2023 tarkastus sekä tarkastuslautakunnan työskentelytapa tilikauden aikana

Tarkastuslautakunnan käytännön arviointityö on muodostunut mm. arviointisuunnitelman laatimisesta, arviointimenetelmän valitsemisesta, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kuulemisista sekä esityslistojen ja pöytäkirjojen lukemisesta. Ensisijaisesti arviointi suoritettiin arvioitavan vuoden tilinpäätöksen ja siihen sisältyvän toimintakertomuksen perusteella.

Tilikauden 2023 tarkastuslautakunnan kokoukset:

- 22.11.2023** Tilintarkastajan tilintarkastuksen työohjelma tilikaudelle 2023
Tarkastuslautakunnan arvioinnin arviointisuunnitelma/työohjelma vuoden 2023 tilien tarkastuksessa
Tarkastuslautakunnan työnjako
Sidonnaisuudet 22.11.2023
Tarkastuslautakunnan talousarvio vuodelle 2024
- 10.4.2024** Kunnanjohtajan ja sivistyspäällikön katsaukset vuoteen 2023
Perehdytyskokemukset uuteen työhön, haastateltavana talousasiantuntija Johanna Alaluusua ja opettaja Atte Leinonen
Sidonnaisuudet 2024
Arviointikertomus 2023
- 6.5.2024** Teknisen päällikön Ahti Mikkosen katsaus vuoteen 2023
Arviointikertomuksen kirjoittaminen

16.5.2024 Hallintopäällikön Maarit Ojavuon katsaus vuoteen 2023
Tilintarkastajan loppuraportti tilikauden 2023 tarkastuksesta
Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus vuodelta 2023
Arviointikertomuksen kirjoittaminen

30.5.2024 Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023. Arviointikertomus vuodelta 2023.

Vuoden 2022 arviointikertomuksen käsittely

Kunnanvaltuusto käsitteli vuoden 2022 arviointikertomuksen 14.6.2023.

Kunnanvaltuusto on pyytänyt arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja esityksistä kunnanhallitukselta selvitykset niistä toimenpiteistä ja aikatauluista, mihin niiden johdosta ryhdytään. Kunnanhallitus on antanut kunnanvaltuustolle selvityksen 28.8.2023 ja lähettänyt selvityksen tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Talouden toteutuminen

Vuoden 2023 tuloveroprosentti oli 9,36, kiinteistöveroprosentit pysyivät vuoden 2022 tasossa.

Ristijärven kunnan vuoden 2023 tilikauden tulos oli -68 248,36 euroa ja talous oli -53 927,08 euroa alijäämäinen. Tulosta heikensi Kainuun Soten palkkaharmonisointiosta aiheutunut lisämeno n. 75.000 euroa ja saatavien alaskirjaukset n. 60 000 euroa.

Lainamäärän kehitys

Kunnan vieraan pääoman määrä vuoden lopussa 3,24 milj. euroa. Lainat ja vuokravastuut yhteensä 2 187 e/as, muutos edelliseen vuoteen -371 euroa. Omavaraisuusaste 60,9 %.

Väestö ja ikärakenne

Kunnan asukasmäärä 31.12.2023 oli 1 165 asukasta, asukasmäärä väheni edellisestä vuodesta 9 henkilöllä. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä oli 10 %. 15–64-vuotiaita oli 48 % ja yli 64-vuotiaita 43 %. Yli 75-vuotiaiden osuus yli 64-vuotiaista on 47 %. Lapsia syntyi kolme.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä 31.12.2023 oli 46, Miehiä 8 henkilöä (17,39 %) ja naisia 38 henkilöä (82,61 %)

Vakituisia virka- ja työsuhteita henkilöstöstä oli 75 %. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä 31.12.2023 oli 52. Yli 50-vuotiaita henkilöstöstä oli 52 %.

4. Talouden tasapaino

Kunnan tuloslaskelman vuosikate, suunnitelmanmukaiset poistot ja investointimenot

(1 000 €)	TS 2026	TS 2025	TA 2024	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Vuosikate	96	36	-109	230	743	450
Poistot	-219	-252	-268	-298	-641*	-532**
Kate poistojen jälkeen	-123	-216	-377	-68	102	-82
Investointime not	0	0	-150	-158	0	-70

Taulukko 1. Kunnan tuloslaskelman vuosikate, suunnitelmanmukaiset poistot ja investointimenot

* Tilikaudella tehty lisäpoistoja (mm. Willa Wanha ja vanha kunnantalo)

** Sisältää Seniorpolis Oy:n osakkeista tehdyt arvonalentumiset 147,5 tuhatta euroa

Lähde. Ristijärven kunta Loppuraportti 2023, BDO Oy

Talouden tasapaino

		2023	2022	Toteuma
Kunnan tase on alijäämäinen eikä sitä pystytä kattamaan neljässä vuodessa	Raja-arvo	alijäämäinen	alijäämäinen	
	Toteuma	1 609 981,53	1 663 908,61	Ei täyty
Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa	Raja-arvo	-1 000 e/asukas	-500 e/asukas	Ei täyty
	Toteuma	999 e/asukas	1 068 e/asukas	
TAI jos kahden viimeisen tilinpäätöksen mukaan seuraavat tunnusluvut täyttyvät:				
- Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;	Raja-arvo	<80 %	<80 %	Ei täyty
	Toteuma	89 %	99 %	
- Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (2023: 7,38, 2022: 20,01)	Raja-arvo	9,38 %	22,01 %	Ei täyty
	Toteuma	9,36 %	22,00 %	
- Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;	Raja-arvo	3 320 e/asukas*	9 390 e/asukas	Ei täyty
	Toteuma	3 235 e/asukas	7 297 e/asukas	*Vuoden 2023 vertailutietoa ei saatavilla. Käytetty v. 2023 raja-arvona pelkkää lainakanta/asukas-tunnuslukua
- Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	Raja-arvo	<0,8	<0,8	Ei täyty
	Toteuma	0,8	1,0	

Lähde. Ristijärven kunta Loppuraportti 2023, BDO Oy

Konserniasiat

Konserniin kuuluvien asuintalojen vuokrausaste on noin 95 %. Ristijärven Vuokratalot Oy:llä on hallinnoitavana 56 asuinhuoneistoa.

Konsernin vuosikate oli 374 238,37 euroa. Poistojen ja satunnaisten erien jälkeen tulos on 71 859,93 euroa alijäämäinen. Lainat ja vuokravastuut, e/asukas 3 235. Omavaraisuusaste % 47.

5. Vastuualueiden toiminnan arviointi

Tarkastuslautakunnan tekemät olennaiset toiminnalliset muutokset ja huomiot vastuualueittain.

Hallintopalvelut

Tarkastuslautakunta

- Johtavien viranhaltijoiden tulee kiinnittää huomiota uuden henkilöstön perehdyttämiseen perehdytysuunnitelman mukaisesti
- Kehityskeskustelut tulisi käydä heti vuoden alussa, koska tuolloin on jo tiedossa kuluvan vuoden yksikkö- ja henkilökohtaiset tavoitteet
- Koko henkilöstöä koskeva koulutusuunnitelma tulisi laatia
- Organisaatiokaavioihin toivotaan virkanimikkeen lisäksi henkilöiden nimet
- Toimielinorganisaation kokoonpanoluetteloihin tulisi kiinnittää huomiota, jotta tiedot ovat oikeita ja ajantasaisia

Tilintarkastaja

- Valtionosuuspäätökset tulee käsitellä vuosittain kunnanhallituksessa.

Maankäyttö – ja strategiaprosessi

Elinkeinopalvelut

Tarkastuslautakunta:

- Toimia tarvitaan kunnan vetovoiman lisäämiseen sekä edelleen uusien yritysten perustamiseen ja olemassa olevien yritysten kehittämiseen

Konserni

Tarkastuslautakunta

- Virtaalan toiminta on ollut kannattavampaa verrattuna aiempiin vuosiin.
- Koska Virtaala on kuitenkin keskeinen palveluntuottaja kuntalaisille, tulisi sen toimintaan kiinnittää huomiota ja arvioida organisoituminen uudelleen.

Työllisyyspalvelut

Tarkastuslautakunta

- Työnvälitys olisi voinut toimia tehokkaammin, koska ns. Kelan sakkomaksu on säilynyt käytännössä entisellä tasolla jo useita vuosia.

Hankkeet

Tarkastuslautakunta

- Kohti hiilineutraalia kuntaa -hankkeen (HINKU) raportointia toivotaan jatkossa tilinpäätökseen

Sivistyspalvelut

Perusopetus

Tarkastuslautakunta

- *Lukuvuonna 2022–2023 oppilaita oli esiopetuksessa 11, perusopetuksessa 83. Pienryhmän oppilaita oli 6. Kuljetusoppilaita lukuvuonna oli 57. Oppilaista tyttöjä oli 38 ja poikia 56.*
- *Perusopetuksen osalta talousarvio on ylitetty huomattavasti. Tätä voidaan pitää vakavana poikkeamana.*
- *Johtavien viranhaltijoiden tulee seurata budjettia. Tarkastuslautakunta on huomauttanut yleisellä tasolla budjetin seurannan tärkeydestä jo aiemmin. Jos talousarvio näyttää ylittävän, tulee hakea lisätalousarvio tilikauden aikana.*

Muut huomiot

Tilintarkastaja

- *Viranhaltijapäätöksiin tulee lisätä toimivaltuuden perusteet; hallintosäännön tai lain pykälä.*
- *Hallintosäännön mukaisia hankintavaltuusrajoja tulee seurata hankintoihin liittyvissä viranhaltijapäätöksissä ja tarvittaessa hankintavaltuusrajan ylitykseen tulee reagoida.*

Tarkastuslautakunta

- *Johtoryhmätyöskentely on raportin mukaan hyvällä tasolla*
- *Vastuualueiden osalta on raportoitu mittareiden toteumista kattavasti*
- *Johtoryhmän tulee kehittää budjettiseurantaa*
- *Tilinpäätös on kokonaisuudessaan hyvä. Tilikauden tulos olisi ollut positiivinen ilman Kainuun soten palkkaharmonisaation lisälaskua.*

6. Lopuksi

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toiminta on ollut kokonaisuutena tavoitteiden mukaista. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen, että tilinpäätös vuodelta 2023 hyväksytään.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2023 edellyttäen, että valtuusto hyväksyy tarkastuksen tuloksina mainitun talousarviopoikkeaman.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2023 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta esittää kiitokset kunnan hallinnolle ja työntekijöille vuodesta 2023.

Ristijärvellä 30.5.2024

Ristijärven tarkastuslautakunta

Arto Klemetti
puheenjohtaja

Arto O Tolonen
varapuheenjohtaja

Marja Haapamäki
jäsen

Taina Leinonen
jäsen

Mikko Ylijukuri
jäsen